

A szegedi választójogi nagygyűlés.

(Saját tudósítónktól.) A szegedi választójogi blokk vasárnap délelőtti tartotta meg nagygyűlését a Korzó-mozi nyári helyiségében, amelyet az érdeklődők teljesen megtöltöttek. Az elhangzott beszédek zúgó tapssal és harsány lelkesedéssel kísérte a közönség, amelynek soraiban több vendég is megjelent. A Károlyi-párt részéről ott volt dr. Kun Béla országgyűlési képviselő, a szociáldemokrata-párt részéről Bokányi Dezső, az országos radikális-párt részéről Fülöp Zsigmond és dr. Jakab László, a feminista-k részéről Ván Péter Melánia, Lázsonyi Vilmos, Serényi Béla és gróf Batthyány Tivadar elnöklésük miatt nem jelenhettek meg személyesen, de táviratban üdvözölték a gyűlést: annál is inkább a következő tudósításunk számol be:

Dr. Becsey Károly a blokk elnöke nyitotta meg a gyűlést a következő beszéddel:

— A Tisza-kormány utolsó ideje alatt az ellenzéki pártok tömörültek arra, hogy a Tisza-féle választójogi törvényt megváltoztassák és az általános és egyenlő titkos választójogot törvénybe iktassák. A király kifejezte azt a kívánságát, hogy a választójog a lehető legszélesebb mértékben kiterjesztessék. Tisza azonban, szembehelyezkedve a király akaratával és az általános kívánsággal, kénytelen volt a hatalmat a kezéből kiadni, ami a királyt arra indította, hogy olyan kormányt alakítson, amelynek első feladata az általános és egyenlő, titkos választójog törvénybeiktatása lesz. Esterházy a kormány bemutatkozása alkalmával kijelentette, hogy az ő kormánya a választójog kormánya. Mikor ez megtörtént, Tisza első dolga az volt, hogy a munkapártot a választójog ellen párthatározattal lekötötte; ő és pártja most arra törekszik, hogy a választójog ügyét elbuktassák, a régi korrupt rendszert továbbra is biztosítsák és a hatalmat a saját érdekükben kihasználják.

— Tisza nem akarja belátni, hogy egy nemzet csak akkor erős, ha a közös munkában a nemzet minden hű fia tömörül. Nem akarja belátni, hogy az a sok millió magyar, aki őrt áll a határon, itthon pedig az önvédelmi harcot biztosítja, megérett arra, hogy bevonassék az alkotmány sáncába. A jogokban egyenlő mértékben kell részesíteni mindenkit, aki a nemzet fiának tartja magát. (Helyeslés.)

— Az Esterházy-kormányra nagy nehézségek várnak. A Tisza-esóport nem veszedelmes ugyan, de nem is szabad lekicsinyelni. Ezért szüksége van a kormánynak arra, hogy az ország népe mindenütt állást foglaljon a választójog kiterjesztése mellett. Szüksége van arra, hogy minden gondolkodó munkás olyan kijelentést tegyen, hogy ezt az ügyet elaludni nem engedi. Szükség van arra, hogy a szinmagyar város polgársága és munkássága szintén fejezze ki ebbeli követelését és azt, hogy a kormányt honmentő munkájában támogatja.

Végül üdvözölte Becsey a megjelenteket, a vendégeket és a gyűlést megnyitottnak jelentette ki.

Ezután Szabó Gyula titkár terjesztette elő a határozati javaslatot, amelyet már ismertettünk és amely röviden a következőket tartalmazza: 1. Az általános, egyenlő, titkos és községenkinti választójog kivívása. 2. A béke megkötése hódítás és hadikárpótlás nélkül. 3. Az állandó béke biztosítása nemzetközi intézményekkel és a hadügyek és külügyek demokratizálásával. 4. Mondja ki az értekezlet, hogy a fontos törekvések közül kiválónak éppen az általános, egyenlő és titkos választói jog kérdésével kíván ezuttal foglalkozni. Mondja ki Szeged népének mai nyilvános értekezlete, hogy a választói jognak irni-olvasás, 24 éves korhatár, továbbá korhatár nélkül a harcvonalban való legkevesebb három hónapi rész-

vétel, ennek hiányában komolyabb sebesülés, vagy véletlen hadifogságbajutás feltételeihez kötött kiterjesztését a legnyomatékosabban követeli s az Esterházy-kormánynak ily irányu törekvéseit hazafias lelkesedéssel támogatja. A korszellem követelése előtt meghajolva, követeli ezenkívül az értekezlet a nők választójogának törvénybe iktatását is.

Dr. Kószó István

állott föl ezután szólásra és a következő, nagy tetszéssel fogadott beszédet mondta:

Tisztelt Nagygyűlés! Évezredekkel ezelőtt a biblia tanítása szerint villámlás és menydörgés mellett adta át az emberiségnek Isten az erkölcsi törvények alapját, a tiz parancsolatot. Most ágyuk dörgése, puszkák ropogása, repülőgépek és gépfegyverek kattogása, fényszórók világítása mellett követeli és kapja meg a világ népe a világ-szabadságot biztosítani hivatott alkotmányos jogok alaptörvényét. Ezt az alaptörvényt lefektetve látom a határozati javaslatban, melynek indokolása a nép lelkében élő jogérzék, kötelességtudás és tettekrekésztség kapcsolatban rendíthetetlen hazaszeretettel. A világ egyik felének a másika ellen kellett támadólag fellépni, hogy ezen küzdelemből megszülessen a világbéke és világsszabadság. A lövészárkokban szenvedő katona a várvavárt béke elkövetkezése után, midőn polgári foglalkozásához visszatér, joggal követelheti, hogy a jövő irányításánál az ő akaratát is számba vegyék és ha munkájára szüksége van az államnak, az esetben jogot is nyerjen az állami munka irányításához, ne határozzanak róla nála nélkül!

Rég idő óta történik törekvés arra, hogy a világot összetartó kapocs létesíttessék. Ezt a kapcsot némelyek a nyelv egységében vélték megvalósíthatónak, mások a vallás azonosságát gondolták erre alkalmas eszköznek. Én mindezen törekvést helytelen alapon állónak tartom. Ugyanis a bábeli nyelvezavar után előállott a nyelvkülömbőség, a lelkiismereti szabadság kifejlődésével előállott a vallási külömbözőség. Ezek tehát az ősi törzsből eredő különválásnak képezik forrását és így nem voltak akkor sem alkalmasak arra, hogy összetartsák az emberiséget, tehát a világ népeinek összekapcsolása ezen alapon lehetetlen.

Az emberi lélekben gyökerező általános és közös érzelmekre kell fektetni az érintkezés általánosítását. Ez pedig nem lehet más, mint a közös jogok és kötelezettségek élvezete és teljesítése.

Az állam maga egy nagy ember, ennek vannak szükségletei, melyeknek teljesítése a polgárság feladata, ezen szükségletek mikénti kielégítése a kölcsönös megállapodástól függ. Ennek a kérdésnek eldöntéséhez hozzájárulni jogosultnak kell lenni mindenkinek, aki az állam fentartásához bármi uton az ő tevékenységével hozzájárul.

Az általános, titkos és községenkinti választójog megadása biztosítja az államalkotó polgárságnak a lelkiismereti és elhatározási szabadságot. Ha nem Szaszanovok, Lloyd Georgeok intézik a nemzeti elhatározás irányát, hanem az államalkotó nép, mely vért viszi a harctérre, kalmár zsebkérdés nem fog újonnan előidézni világháborút. A világ népét nem szabad többé oda állítani sakk-figuráknak azért, hogy bomlott agyvelejű, lelketlen emberek önértékét vérukkal és életükkel szolgálják.

Jogában álljon az anyának gyermekét, a hitvesnek férjét oktan életpazarlástól megmenteni, jogában álljon a nőnek, ki az állam fentartásához és anyagi erejének gyarapításához hozzájárul, az állam kormányzásához hozzászólnia. Ha emellett női hivatását teljesíti, ha a családi erényeket meg-

őrzi és ha nem feledkezik meg a költő ama mondásáról:

Magyar nőnek születél.
Áld érte sorsodat!
Magyar hölgynek születni
Nagy és szép gondolat.

A választói jognak a nőkre leendő kiterjesztését Szeged város demokratikus polgársága nevében elvileg magamévá teszem bizonyos korlátozásokkal.

A határozati javaslatot elfogadásra ajánlom és azon ígéretnek adok kifejezést, hogy Szeged városában, az ország legnagyobb magyar városában a választói jog kiterjesztése kérdésében tett kezdeményezés pártolásra és további támogatásra talál, hiszen az 1848-as nagy programnak egyik sarkalatos pontja a népjogok kiterjesztése.

A nagygyűlés osztatlan lelkesedéssel fogadta a beszédet, amelyet gyakran szakított félbe helyeslő fölkiáltásokkal.

Dr. Kun Béla

következett ezután. A Károlyi-párt nevében szólott és az általános, titkos, községenkinti választójogot követelte, mert csak ez vezethet a tiszta közélethez, ennek segítségével lehet pusztítani a korrupciót, megvalósítani a demokráciát, amely egyedül alapja és összekötő kapcsa a népek egymáshoz való közelődésének, ami viszont a békét fogja eredményezni. A nemzetek egymás gyilkolása helyett az igazi testvériség és barátság föntartása mellett is meg fogják keresni és találni jogos céljaik, érdekeik érvényesítésének lehetőségét. (Helyeslés.) Tiszának az általános, titkos választójog ellen való cikkezéseire azt válaszolja, hogy azok nem egyebek, mint a hatalomból kicséppent ember kesernyés öngazolásai és szalmacséplései. Nemzetiégi veszedelmekre éppen Tiszának nincs joga hivatkozni, aki egész uralma alatt a nemzetiségekkel folyton paktált és rájuk alapította a jövőendő munkapárti rendszert is. Új világnak, új Magyarországnak kell jönnie, a népjogoknak a nőkre, a derék honleányokra is kiterjesztésével, mert csak így lehet hatalmassá a nemzet, így közelíthetik a függetlenséghez és a békekötés után csak így foglalhatja el ezt a helyet, amely őt az európai nemzetek közt méltán és jogosan megilleti.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után

Dr. Jakab László

következett. Ezeket mondta:

A választójogot ellenzők táborá azzal vádol bennünket, hogy mi végromlást és veszedelmet hozunk a nemzetre. Súlyos vádak ezek s nagy hiba lenne nem foglalkozni velük. Tiszában sokan az igazság bajnokát és a rend megteremtőjét látják. Pedig nem az igazság bajnoka ő, csak az Igazmondó szorgalmas cikkírója, nem rendet, hanem esőndet teremtett a parlamentben. Csőnd pedig a temetőben van. És ez a csőnd kellett neki, hogy megteremthesse a sajtótörvényt és a saját választójogi törvényt. Nekünk nem ilyen csőndes parlamentre van szükségünk. És Tiszának nem volt joga sem a képviselők kivezetéséhez, sem egyéb erőszakossághoz, mert a pártja nem képviselte az ország többségét. Mi azt akarjuk, hogy a fórum a fórumon legyen, ott vivja ki mindenki az igazát. Legyenek ott a gazdák, az iparosok, a tanítók, a tisztviselők és legyenek ott a nők képviselői. Ezek mellett legyen ott a nagytőke, a nagy birtok képviselője is. De ebben a parlamentben kevesebb lesz a szépen vasalt nadrág és a kaszinótag, de ott lesz a nép milliója. (Helyeslés.)

Azt mondják, az általános választójoggal erkölcsileg kétes emberek lesznek a vezetők. Ké a becsület? A mienk-e, akik a népmilliókat képviseljük, vagy a Tisza lovagjaié-e, akik zsaroló módra harácsolt pénzekből vásárolták meg mandátumaikat? Van-e még ország, ahol ilyen nagy a nyomor, ilyen nagy a drágaság?